

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
VIA GEPPA 9
TRIESTE 312

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Glasujmo za KPI in za gotovo izvolitev poslanca slovenske narodne skupnosti

Kandidiranje treh slovenskih tovarišev na listah KPI še enkrat potrjuje načelnost politike Partije, ki je vredna vsega našega neomajnega zaupanja

Poslanstvo in dolžnost Slovencev

V sedanjem trenutku nihče ne more več dvomiti, da ima edino slovenski kandidat na listi KPI v tržaškem volivnem okrožju možnost, da zasede mesto v parlamentu Italijanske republike. To je že nekako ustaljeno dejstvo, katerega se vsi zavedajo.

Postavlja pa se drugo vprašanje, ki je prav gotovo veliko važnejše. Ali bo in kako bo ta kandidat izvoljen? Po izkušnjah iz leta 1958, ko smo prvič v Trstu glasovali za poslansko zbornico, vemo, da ima lista KPI več ko dovolj glasov za izvolitev enega poslanca. Prav tako je jasno, da ima lista KPI zaradi visoke koncentracije glasov v II. volivnem okrožju vso možnost za izvolitev senatorja, kar naj bi pomenilo, da bi se izvršila operacija opcije nosilca kandidatne liste za poslansko zbornico Vidalija za senat in prihoda drugega kandidata z največjim številom preferenčnih glasov v poslansko zbornico. Ker mislimo, da bi bil ta kandidat Marija Bernetič, bi na ta način dobili Slovenci svojega poslanca.

A ta operacija ni tako enostavna in tako avtomatična, kot bi zgedalo na prvi pogled. Predvsem je važno, da slovenski kandidat na listi KPI prejme takšno število preferenčnih glasov, ki naj dovolj zgovorno pričra, kako so Slovenci zanj glasovali. In ravno pri tem gre za število starih in novih slovenskih glasov, ki bodo oddani za KPI. Ugotoviti moramo, da je KPI še enkrat dokazala svojo principielnost po vprašanju narodnih manjšin, slovenske narodne manjšine še posebej. Ne samo, da je postavila slovenskega kandidata na tržaški listi za poslansko zbornico, marveč je postavila kar dva kandidata slovenska narodnosti v volivnem okrožju Gorica - Videm - Belluno. A to še ni dovolj, ker je principielnost v abstraktnosti marsikdaj zelo lahko rešljiva in nekomplirana

zadeva, medtem ko je principielnost v konkretnih dejanjih zamotana zadevščina, kateri niso vsi in vselej kos. KPI je pa tudi tokrat kot leta 1924 dokazala, da je «konkretni principielnosti» kos, in nudi danes konkretno možnost izvolitve slovenskega poslanca, ne da bi se ustavljala na tisti abstraktni možnosti, ki ni še nikoli rešila nobenega vprašanja, še najmanj pa narodnostnega vprašanja.

Sedaj pa se postavlja slovenskim volivcem vprašanje, ki izhaja iz «konkretni principielnosti» KPI. Ali bodo s svojim glasom to «konkretno principielnost» spremenili v «konkretno stvarnost» ali pa se bodo rajši bavili s prestižnimi vprašanji, ki bodo odjedli več tisoč glasov slovenski kandidati v Trstu ali pa se bodo iz golega nestvarnega in «brezprinciplnega - principlnega» antikomunizma celo odločili, da oddajo glas Krščanski demokraciji, o kateri vemo koliko je škodila interesom, pravicam in razvoju slovenske manjšine?

To je sedaj glavno. Glavno je tudi spričo dejstva, da bi glasovanje slovenskih komunistov, nekomunistov, demokratov in antifašistov, celo antikomunistov za Marijo Bernetič pomenilo napraviti iz Marije Bernetič ne samo navadnega poslanca, ki bi bil izvoljen na listi KPI, pač pa predvsem poslanca vseh Slovencev, poslanca vse narodne manjšine v Trstu, na Goriškem in v Benečiji. In naj nam ne prihajajo z opravičilom, da bi se takšni glasovi, ki bi prišli od povesod, pomešali in se ne bi zato mogel otipljivo razumeti vsenarodni značaj glasovanja. Takšen način glasovanja bi bil zelo razviden in očiten ob štetju glasov, če drugače ne ob štetju povečanih glasov, o štetju povečanih preferenc.

Zato je dobro, da se vsi Slovenci svojega poslanstva, svo-

je možnosti in — lahko rečemo — svoje dolžnosti v tem trenutku zavedajo, ker samo tako lahko za gotovo razbijejo tisto formalistično prokletstvo, ki tiči nad glavo slovenske narodne manjšine v Italiji in zaradi katerega ta manjšina mora poiskati druge možnosti kot pa Južni Tirolici in Francozi za zagotovitev vsaj enega poslanca v parlamentu Italijanske republike. Ta možnost obstaja. Izkoristimo jo s tem, da glasujemo za KPI in za njeno tržaško slovensko kandidatko Marijo Bernetič.

K. SISKOVIC

Voščilo Togliattiju

Generalni sekretar KPI, tov. Palmiro Togliatti, je dopolnil 70 let. Čestitkam, ki jih je slavljenec v teh dneh prejel iz vsega sveta, se pridružujejo tudi naše čestitke ter iskrene želje, da bi še mnogo let ostal čvrst na krmilu Partije, ki se brezkompromisno bori za boljšo in srečnejšo bodočnost delovnih ljudi vse Italije, za narodnostne pravice naše manjšine, za prijateljsko sodelovanje med narodi in za mir v svetu!



„Polaris“ v Sredozemlju

Učvrstimo borbo proti atomski nevarnosti

1. aprila bo priplula v Sredozemsko morje prva ameriška podmornica opremljena z atomskimi izstrelki «Polaris». To vest je pred dnevi potrdil glasnik vojnega ministrstva ZDA. Isti glasnik je potrdil tudi, da bosta kasneje pripluli še dve drugi ameriški podmornici, opremljeni z atomski izstrelki. Zato, tako je izjavil omenjeni glasnik, bodo te podmornice imele svoje oporišče na Skotskem, splošno mnenje pa je, da bodo to oporišče po 28. aprilu promestili v Italijo. Glasnik vojnega ministrstva ZDA

je potrdil tudi vest, da bodo začeli odstranjevati ameriška kopna oporišča v Italiji kmalu po prihodu prve atomske podmornice v Sredozemsko morje.

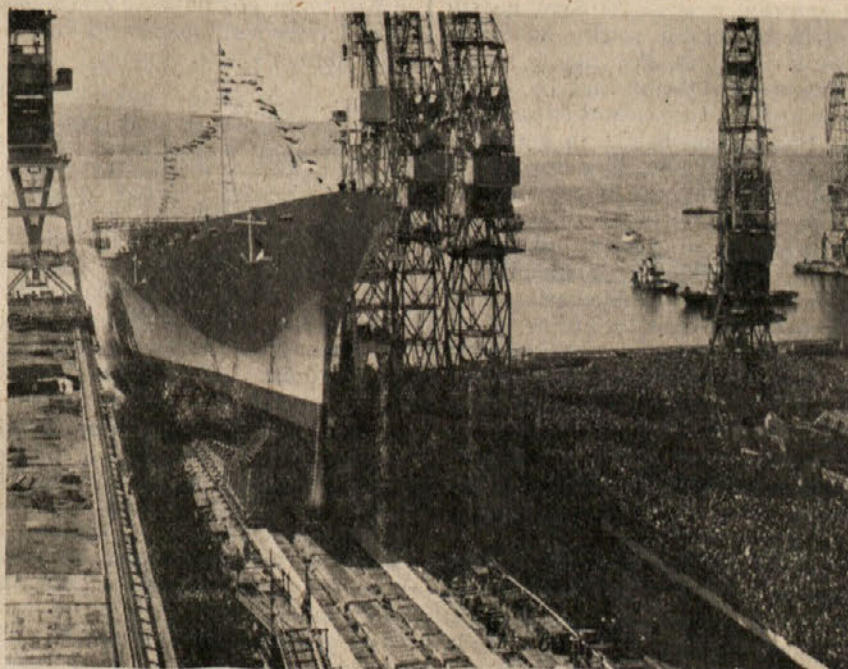
Te vesti so zelo resne in upravičeno vznemirjajo vsakogar, ki želi mir in ki noče, da bi se Sredozemlje spremenilo v žarišče vojne nevarnosti ter v tarčo povračilnih ukrepov ako bi prišlo do nesreče, da bi kak blazneš povzročil atomski spopad.

Te vesti še enkrat potrjujejo, kako veliko in nevarno odgovornost je prevzela vlada levega centra s tem, da je dala svoje privoljenje za prihod atomskih podmornic v Sredozemsko morje.

Kaj pomeni atomsko oporišče takorekoč v lastni hiši, je zelo jasno podčrtal tudi sam ameriški vojni minister. Ta je ob neki priliki izjavil, da bi v primeru sprožitve atomskega spopada v nekaj minutah bilo uničenih 300 milijonov ljudi, da o drugi škodi sploh ne govorimo.

Zato se postavlja pred ljudi dobre volje, pred vse, ki jim je do življenja in sreče, najnejša naloga kot kdaj koli prej, da se z vso odločnostjo in z vsemi silami zavzamejo za mir, za miroljubno sožitje, za prijateljsko sodelovanje med narodi in državami, ne glede na njih družbeno ureditev ali na ideološko opredelitev. Če je bila kdaj koli potrebna borba proti vojnemu blokovanju, potem je ta borba toliko bolj potrebna prav danes, kajti v atomski dobi, ni dovolj priznavati, da je mir največja dobrina, temveč je treba imeti resno pred očmi dejstvo, da je mir največja nužnost.

Ako je Italija kdaj koli potrebovala politiko miru, potem jo toliko bolj nujno potrebuje danes. Toda voditelji Krščanske demokracije ne kažejo volje in ne namena, da bi preusmerili svojo politiko ter da bi konkretno pristopili k politiki miroljubnega sožitja, nevezanosti na vojaške bloke in nevtalnosti. In prav volitve, ki bodo 28. aprila jih lahko prisilijo, da menjajo svojo smer. Zato pa, da se bo to zgodilo, naj volivci rečejo na dan volitev odločni NE! tistim, ki kljub vsemu silijo k atomski nevarnosti. In ta NE! bodo izrekli s tem, da bodo dali svoj glas stranki, ki se odločno bori za miroljubno sožitje in za mir, in ta stranka je KPI!



Splavitev ladje «Raffaelo» v ladje delnici Sv. Marka. Svečanemu dogodku je prisostvovala velika množica Tržačanov. Članek v zvezi s tem dogodkom objavljamo na 2. strani lista

„Delo“ bo izhajalo dvakrat na teden

Od prihodnjega tedna pa do volitev bo «Delo» izhajalo dvakrat na teden. Pokazala se je namreč potreba po pogostejšem stiku z bravci in volivci. Tako bo list lažje sproti obeščal bravce tudi o raznih dogodkih.

Ob tej priliki vabimo bravce in prijatelje, naj širijo list in naj po svojih močeh prispevajo v volivni

sklad, ki nam bo pomagal pri kritju povečanih izdatkov.

List bo izhajal vsak torek in vsak petek popoldne.

Naročnina bo ostala nespremenjena.

Prva številna bo izšla v torek, 2. aprila. V njej bomo med drugim objavili tudi intervju naših kandidatov in nekaterih slovenskih javnih delavcev.

Raznašavce vabimo, naj poskrbe, da bo list prišel v vsako slovensko družino.

LONDON-DUBLIN-AMSTERDAM-BRUSSEL-STOCKHOLM-OSLO-HELSINKI-BERN-BUDAPEST-BUKAREST-SOFIJA-ATENE-TIRANA-ANKARA-BEJRUT-DAMASK-TEHERAN-NOVI DELHI-PEKING-BANGKOK-TOKYO-SEUL-KAIRO-TUNIS-MADRID-NEW YORK-TORONTO-MEHIKO-HAVANA-BRAZILIA-BUENOS AIRES-RIM-BEOGRAD-MOSKVA-PRAGA-WARSZAWA
LONDON-DUBLIN-AMSTERDAM-BRUSSEL-STOCKHOLM-OSLO-HELSINKI-BERN-BUDAPEST-BUKAREST-SOFIJA-ATENE-TIRANA-ANKARA-BEJRUT-DAMASK-TEHERAN-NOVI DELHI-PEKING-BANGKOK-TOKYO-SEUL-KAIRO-TUNIS-MADRID-NEW YORK-TORONTO-MEHIKO-HAVANA-BRAZILIA-BUENOS AIRES-RIM-BEOGRAD-MOSKVA-PRAGA-WARSZAWA

POLITIKA

NA MADZARSKEM je bila razglašena velika amnistija. Ta bo zajela tudi osebe ki so sodelovale v kontrarevoluciji. Amnistija je dokaz, da je položaj v tej republiki ustaljen. Po izvolitvi nove republiške skupščine, je prišlo tudi v vodstvu države do večjih sprememb. Novi skupščini predseduje Istvan Vasova. Zamenjani so bili nekateri ministri in podtajniki v raznih ministrstvih. Prav tako je bil zamenjan tudi predsednik vrhovnega sodišča. Na prvem zasedanju novoizvoljene skupščine je predsednik vlade Kadar med drugim poudaril, da so nadaljnjega krepitev nacionalne enotnosti, socialistične zakonitosti in demokracije osnovne naloge, ki se postavljajo pred skupščino za bodoče obdobje. Kadar je poudaril, da je LR Madžarska že zaključila obdobje polaganja socialističnih temeljev in da je sedaj stopila v obdobje polne socialistične izgradnje.

NA CESKOSLOVASKEM so predvidene nove spremembe. To je napovedal prvi sekretar CK KP ČSSR Novotny na partijski konferenci v Ostravi. Novotny je poudaril, da so potrebne temeljite spremembe zlasti na področju organizacije, in načina dela in metod vodilnih organov. Do večjih sprememb bo prišlo predvsem na področju gospodarstva in tudi na področjih kulture.

V RIU DE JANEIRU se bo v kratkem vršil kongres solidarnosti s Kubo. Kongresa se bodo udeležile številne osebnosti iz raznih dežel Latinske Amerike. Pričakujejo, da bodo na kongres prišla odposlanstva tudi iz drugih delov sveta. Ta kongres je bil že dalj časa v načrtu, vendar pa je v zadnjem času izgledalo, da se ne bo mogel vršiti zaradi nasprotovanja ZDA. Končno je bilo sklenjeno, da se bo kongres vršil navzlic temu nasprotovanju.

VELIKE DEMONSTRACIJE PROTI JEDRSKIM POSKUSOM so bile pretekli teden na Japonskem in v Belgiji. V japonskem mestu Sasebo so demonstrirali tudi proti pristajanju ameriških podmornic, ki so opremljene z jedrskim izstrelki. Demonstranti so zahtevali od japonske vlade, naj se upre pristajanju ameriških podmornic z jedrskim orožjem v japonskih teritorialnih vodah. V belgijski prestolnici, so demonstranti vzklicali proti jedrskemu orožju. Geslo demonstracije je bilo: «Nočemo jedrskega orožja! Belgija tega orožja ne potrebuje!»

FRANCOSKA VLADA noče upoštevati protestov proti jedrskim poskusom v Sahari. Obrambni minister Messner je izjavil, da bo Francija nadaljevala jedrske poskuse v Sahari ali kje drugje. V zvezi s to izjavo je sovjetska tiskovna agencija TASS poudarila, da Francija izziva svetovno javnost in da je tudi poskus v Sahari, do katerega je prišlo pred kratkim, pomenil del vojaških priprav NATO in novo oviro na poti ureditve razorožitvenega vprašanja in prenehanja jedrskih poskusov.

Ob splavitvi preookeanske ladje „Raffaello“

Ponos tržaškega ladjedelništva

Po krivdi zgrešene politike grozi tržaški ladjedelniški industriji vznemirljiva kriza

V nedeljo so v tržaški ladjedelnici Sv. Marka svečano splavili veliko preookeansko ladjo «Raffaello». Splavitvi je prisostvoval tudi predsednik republike Segni. Nova 18.000-tonska ladja je dolga 275 metrov; njena največja širina meri 31 metrov; zmogljivost njenih pogonskih naprav znaša 78.000 konjskih sil in bo omogočala vožnjo s hitrostjo 29 milj na uro. Ladja bo lahko prevažala po 1.800 potnikov, poleg katerih pa bo še 720 mož posadke. Nedvomno je nova ladja velik uspeh ustvarjalnosti tržaških delavcev in tehnikov. Zato je splavitev ladje bila v resnici velik dogodek za tržaško mesto. Kakor je splavitev te velike ladje navdajala z veseljem vse, ki jim je pri srcu življenje tržaških ladjedelnic, tako je ta splavitev — morda bolj kot splavitev katere

koli druge ladje — zaskrbelo zlasti delavce, ki so zaposleni v ladjedelnici Sv. Marka. In povsem upravičeno, kajti bodočnost ladjedelnice Sv. Marka je zelo negotova. Zelo resno se namreč postavlja vprašanja, kaj bo z delavci potem, ko bo omenjena ladja popolnoma dokončana, saj ladjedelnica nima novih naročil. Znana stvar je namreč, da se vlada ne zanima za tržaško ladjedelniško industrijo in da obveznosti Skupnega evropskega trga predvidevajo postopno zmanjševanje ladjedelnice Sv. Marka. Vladni predstavnik, kakor tudi drugi uradni govorniki, ki so poveljevali ta zgodovinski dogodek, niso povedali nič takega, kar bi lahko zmanjšalo resnost te zaskr-

ljenosti. Predsednik Združenih jadranskih ladjedelnic je med drugim poudaril, da obsežno delo ustvarja ponos ladjedelniške industrije, podčrtal pa je, da bo treba nujno obnoviti ladjedelnico, da bo lahka vzdržala pred veliko konkurenco. Predsednik IRI je med drugim pripomnil, da ima Trst obudovanja vredno rezervo delovne zmogljivosti, kar je v interesu vse Italije. Torej: ne prvi in ne drugi ni povedal nič takega, kar bi lahko omililo zaskrbljenost in pokazalo žarek upanja za bodočnost. To pa, kar je poudaril minister za državne udeležbe je še resnejše. Ta je namreč odkrito priznal, da so predvidevanja glede ladjedelniške industrije v resnici negotova. Torej, niti vlada še ne ve, kaj bo ukrenila in niti sama nima nobenega stvarnega načrta.

Tržaška ladjedelnica Sv. Marka predstavlja enega izmed poglavitnih virov mestnega gospodarstva ter vir zaposlitve za tržaško delovno silo. Zato je tembolj nujna rešitev vprašanja te ladjedelnice. Komunisti postavljajo konkretne predloge za rešitev tega vprašanja. Ti predlogi so zapopadeni tudi v volivnem programu in so: Okrepitev ladjedelnice Sv. Marka in celotnega področja IRI, v okviru nove pomorske politike, ki naj zavrne obveznosti, ki izhajajo iz določil Skupnega evropskega tržišča, o zmanjševanju in postopni likvidaciji tržaške ladjedelniške industrije.

Tržaški pokrajinski svet o načrtu za gospodarski razvoj dežele

Pokrajinski svet v Trstu je zaključil razpravo o načrtu za gospodarski razvoj dežele. Skupina komunističnih svetovavcev je aktivno sodelovala v tej razpravi. Komunisti so objasnili svoje zahteve ter predložili konkretne predloge za stvarno elaboracijo demokratičnega načrta. Med drugim so predlagali tudi skupni sestanek vseh treh pokrajinskih svetov (t.j. iz Trsta, Gorice in Vidma) ter ustanovitev predstavniškega odbora, ki naj izdela zadavni načrt. V tem odboru bi morali biti poleg predstavnikov pokrajin in večjih občin tudi predstavniki sindikalnih organizacij.

in je poudarila, da bo nadaljevala borbo za demokratično programacijo in za dejanski gospodarski razvoj dežele. Pri tem moramo poudariti, da je zelo značilno dejstvo, da so se tržaški demokristjani, ki se sicer proglašajo za pristaše levega centra, znašli na pozicijah desnega centra ter da so se poslužili glasov fašistov, ki so zakleti sovražniki demokratične programacije. Medtem ko se je to, kar smo zgoraj opisali, dogajalo na sedežu pokrajinskega sveta, pa so demokristjani v tržaškem občinskem svetu, podprti od socialdemokratov in republikancev, prepredili diskusijo o načrtu za gospodarski razvoj dežele ter zavrnili tozadevno resolucijo komunistične skupine.

Krščanska demokracija je tudi v razpravi o gospodarskem načrtu ostala na svojih starih, konservativnih pozicijah. Potrdila je, da je naklonjena takemu načrtu, ki bi se v bistvu ne razlikoval od sedanjega tipa monopolističnega gospodarskega načrtovanja, ki povzroča velika neuravnovesja in postopno hiranje gospodarstva na splošno. Demokristjani se kažejo naklonjene zgolj birokratski programaciji, ki podreja celotno problematiko volji predsednikov treh pokrajin in tržaškemu Centru za gospodarski razvoj, ki deluje pod vplivom monopolističnih skupin in je nesposoben usmerjati demokratično deželno programacijo.

Dejstvo, da so se v pokrajinskem svetu znašli na skupnih pozicijah demokristjani in fašisti, nas ne more v resnici niti presenečati, saj se tako prvi eni kot drugi prežeti s protislovanskim šovinizmom. Ko je pokrajinski svet razpravljalo o predlogu, naj pokrajinska uprava nakaže pol milijona lir za ustanovo Ente Rinascenta Agricola, so komunisti opozorili na dejstvo, da omenjena ustanova ne priznava niti toliko pravic Slovincem, da bi objavljala svoj bilten tudi v slovenskem jeziku, kaj še da bi kakor koli drugače pomagala našim kmetom. Zato so bili komunisti nasprotni podelitvi omenjene podpore. In v tej diskusiji so tako fašisti kot demokristjani trdili, da izdajanje slovenskega biltena ni potrebno, saj itak Slovenci razumejo italijanščino. Seveda so demokristjani pri tem pozabili na dejstvo, da se kljub temu da Slovenci razumejo italijansko, njihova stranka poslužuje tudi slovenske, ko snubijo glasove slovenskih volivcev.

Komunistični svetovavci so postavili vrsto resnih in konkretnih predlogov, izrekli so tudi številne kritike zaradi pomanjkljivosti itd. Tem predlogom in kritikam so se pridružili tudi nekateri svetovavci drugih političnih skupin. Toda demokristjani, namesto, da bi vse to upoštevali ter sprejeli kritike, so se posluževali običajnih protikomunističnih gesel, kar je še posebej potrdil tudi zaključni govor predsednika pokrajinskega sveta. Seveda so komunistični svetovavci energično reagirali na zadržanje demokristjanov.

UMRL JE TOV. JOŽE BOSSI iz Sv. Magdalene v Trstu. Pokojni je bil mnogo let zaposlen v štedenjski livarni ILVA in pred nekaj leti je bil upokojen. Magdalenska sekcija KP izraža težko prizadeti pokojnikovi tovarišici Stefani in ostalim sorodnikom svoje najboblje sožalje, kateremu se pridružuje tudi «Delo».

V tej razpravi je bilo zelo značilno zadržanje socialdemokratov. Ti so v začetku razprave sicer kritizirali zadržanje demokristjanov, toda ob njenem zaključku so se znašli na pozicijah misovcev ter se izrekli za sklep, ki ne služi interesom prebivavcev dežele. Skupina PSI pa se je vzdržala. Komunistična skupina je glasovala proti sklepom demokristjanov

Za kmete

POSJILA ZA RAZVOJ ŽIVINOREJE

Z namenom, da bi se pospešil proces izboljšanja in povečanja vzreje živine, predvideva «zeleni načrt» med drugim tudi kmečkimi posevstvom posojila, kjer prispeva država s plačilom obresti, za nakup živine, tehničnih pripomočkov, kokošerejske in živinorejske opreme; za izboljšanje hlevov, gradnje naprav za vskladiščenje, shrambo in prodajo živinorejsko in kokošerejske proizvodnje.

Posojila omenjenih pobud so obremenjena z 1% obrestne mere za nadaljšo amortizacijsko dobo od 5 odn. 15 let od izvedbe pobud.

Kmetovavci, ki jih omenjene izvedbe zanimajo lahko v ta namen predložijo prošnjo na pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu - Ulica Ghega, 6. Na omenjenem naslovu lahko dobe tudi vsa podrobna pojasnila.

RAZDELJEVANJE NAKAZIL ZA DVIG VEČNE DETELJE, TRILETNE DETELJE IN MESANICE TRAVNIH SEMEN.

Obveščamo kmetovalce, ki so svoječasno naročili semena večne detelje, triletne detelje in mešanice travnih semen, da je Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu pričelo z razdeljevanjem nakazil za dvig omenjenih semen.

Ob prejemu nakazila morajo zainteresirani plačati sledeče vsote; odgovarjajoče 50% nakupne cene in sicer:

- 440 lir za Kg. večne detelje,
- 375 lir za Kg. triletne detelje,
- 240 lir za Kg. semena travne mešanice.

UMRL JE IVAN DRUZINA od Sv. Magdalene v Trstu. Magdalenska sekcija KPI izraža žalujoči tov. Jožici globoko sožalje. Pridružuje se «Delo».

Iz naših krajev

Bani

PREBIVAVCI BANOV so v teh dneh silno vznemirjeni. Deželni komisarjat za likvidacijo jesarstva jim je poslal dopise, s katerimi jih poziva, naj v razmeroma kratkem roku uredijo vse potrebno za prepis lastništva zemlje, ki jo imajo v svoji posesti že več kot polstoletje. Razumljivo je, da marsikatera družina ne more v tako kratkem roku urediti vsega, kar obstoječa birokracija zahteva za ureditev omenjenega prepisa. Prav za prav je vsa zadeva zelo čudna. Kako naj se ljudje, ki so toliko časa razpolagali z zemljišči, ki so ta zemljišča že njihovi predniki izboljšali, odstranili iz njih kame nje, uredili travnike in pašnike ali celo njive, kar je nedvomno bilo združeno z velikimi žrtvami, sedaj naenkrat sprijaznijo z dejstvom, da zemlja ni več njihova; odnosno da morajo urediti potrebni prepis, ako hočejo, da postane njihova. To je združeno z velikimi stroški. Marsikatera družina nima denarja na razpolago in ne možnosti, da do njega prišla. Zato je marsikdo prišel do zaključka, da pusti vse v nemar. Temu se v resnici niti ne čudimo. Toda tu se vprašujemo: kako more do tega priti? Kaj bo z zemljo, ki so jo Banovci toliko let obdelovali? Ali naj vidimo v tem pospeševanje kmetijstva? Pristojne oblasti bi morale to videti in na realnejši način reševati to vprašanje.

Medja vas

PREBIVAVCI MEDJE VASI že vrsto let postavljajo zahteve, naj bi tudi v njihovo vas vozil avtobus. Za ugodno rešitev tega vprašanja se zanima tudi devinsko-nabrežska občinska uprava. Avtobus bi zelo koristil zlasti delavcem, ki so zaposleni v raznih industrijskih krajih, mlekaricam in pa šolski mladini.

Znana stvar je namreč, da otroci ne morejo obiskovati otroškega vrteca v Devinu prav zaradi tega, ker Medja vas ni vključena v nobeno avtobusno linijo.

Pred kratkim so prebivavci vasi na pobudo krajevne organizacije KP podpisali posebno peticijo, katero se obračajo na pristojno oblast, naj bi zadevo čimprej ugodno rešila.

Barkovlje

V BARKOVLIJAH so še vedno nekateri poti v zelo slabem stanju. Med najslabše spada pot, ki vodi v zaselek Gašperetov. (O vprašanju te poti smo že pred kratkim pisali v našem listu). Zato je pred kratkim tov. Gombač, svetovavec KP v tržaškem občinskem svetu postavil zahtevo, naj občinska uprava čimprej poskrbi za zadostno ljivo rešitev zadevnega vprašanja. Omenjena pot ni niti razsvetljena. Zato so prizadeti prebivavci podpisali resolucijo naslovljeno na občinsko podjetje ACEGAT in v kateri zahtevajo ureditev cestne razsvetljave.

Jezero

JEZERO bo končno dobilo strešno cestno povezavo z Bazovico. Kot je znano so ureditev omenjene ceste zahtevali tržaški komunistični občinski svetovavci že pred šestimi leti. Dosedanja pot je bila tako slaba, da je bila skoraj neprehodna. Zato radi slabega stanja te poti so bili prizadeti zlasti šolski otroci.

Razumljivo je, da so prizadeti prebivavci s tem večjim zadovoljstvom videli, da se njihova želja končno le uresničuje. Toda nove ceste bodo veseli tudi tržaški izletniki in njo bo vas Jezero dobila mnogo večji pomen tudi v pogledu turizma.

Ob stoletnici odprave suženjstva v Ameriki

Danes v Ameriki ni več suženjstva v starem pomenu besede. toda na jugu ZDA črnem še niso priznali niti rasne enakopravnosti

V Ameriki so «uradno» odpravili sužnost šele pred sto leti. Dne 1. januarja 1863 je predsednik Združenih ameriških držav Abraham Lincoln objavil «Razglas o osvoboditvi». To je zgodovinski odlok, s katerim je bila odpravljena sužnost. Dotlej so namreč zlasti v južnih državah zaposlovali precej črncev, ki so bili last gospodarjev kakor živina. Nobeden ni mogel prostovoljno zapustiti svojega delodajavca. Če je ušel, je to veljalo za pravo hudodelstvo. Pogosto se je zgodilo, da je gospodar ubil svojega sužnja, ne da bi mu bilo treba za to odgovarjati oblastem.

Amerika je prejšnja stoletja dobivala sužnje iz Afrike. Kupčevanje in prekupčevanje s sužnji se je razvilo celo v posebno gospodarsko panogo. V Afriki so sužnje lovili kot divjačino, plen pa so prevažali čez morje v tesnih ladijskih prostorih kot zveri. Mnogo nesrečnih črncev je pomrlo že med prevozom. V južnih ameriških državah so črnce zaposlovali pri najtežavnejših delih, predvsem v kmetijstvu in pri pridelovanju bombaža. Leta 1852 je izšla knjiga ameriške pisateljice Harriette Beecher Stowe

«Koča strica Toma». Pisateljica je pretresljivo opisala usodo črnca. Knjiga je imela izreden uspeh — zganila se je vsa Amerika. Ze čez dve leti so ustanovili republikansko stranko, ki je imela v programu odpravo sužnosti. V tem političnem gibanju je bil zelo dejaven Abraham Lincoln. S svojo značajnostjo in odločnostjo si je pridobil velikanski ugled. Marca leta 1861 so ga izvolili za predsednika Združenih ameriških držav. Proti tej izvolitvi so se uprli lastniki sužnje v južnih državah: izbruhnila je ena najbolj krvavih državljanskih vojn v zgodovini. Trajala je štiri leta. Še preden se je končala, je Lincoln izdal proglas o osvoboditvi sužnje. Po objavi razglasa so črnci začeli množično uhajati iz južnih držav, kar je pospešilo zmago severnih držav in konec vojne.

Značilno za tedanjo Ameriko je bilo, da je Lincoln pet dni po končani vojni napadel pristaše sužnosti John Booth. Lincoln je bil smrtno ranjen, tako da je dal življenje za odpravo sužnosti.

Dandanes v Ameriki ni več sužnosti v starem pomenu besede, v južnih državah pa črnem še niso priznali enakopravnosti in jih zapostavljajo skoraj prav tako kakor sužnje. To pa je značilno za sedanjo Ameriko, sto let po Lincolnovem razglasu.



Z razstave slovenskih knjig v Prosvetnem domu na Opčinah. Razstavo je pripravilo P D «Opčine». Zanj je vladalo veliko zanimanje

Razvojnaja pot civilizacije

Človek je potreboval približno pol milijona let, preden je dosegel tako razvojno stopnjo, da se je začel ukvarjati s kmetijstvom, torej predno je začel sejati in pridelovati žito; nadaljnjih 25.000 let je minilo predno se je uveljavila industrijska revolucija, potem je potreboval le 200 let, ki jo označujemo z besedo «atomska doba», in končno le 15 let, preden je s skokom v veselje stopil v «vesoljsko dobo». Lahko trdimo, da 90% vseh znanstvenikov, kar jih pozna človeška zgodovina, je še živih.

V bodočih petdesetih letih se bo svet bolj spremenil kot se je od faraonskih časov do današnjih dni

Te kratke primerjave zelo zgovorno potrjujejo, kako se razvija svet in s kako pospešenim korakom napreduje civilizacija.

Sovjetski akademik Soboljev je v zvezi s temi problemi ob neki priliki dejal, da ni mogoče govoriti o bodočnosti, saj se bo v prihodnjih 50-letih svet bolj spremenil, kot se je od faraonskih časov do današnjih dni.

Zato morajo vzgojne ustanove usposobljati ljudi za naloge, ki jih še ni in ki si jih komaj predstavljamo. In tisti, ki hočejo biti pripravljeni, se lahko usposablajo edinele z izobraževanjem.

Znanost in tehnika preklicujeta in odpravljata staro zapoved, da se moramo v potu svojega obraza pokoriti za Adamov greh. Vendar pa sedanja družba ni bolje pripravljena na življenje kot so bili naši davni predniki na tovarniški sistem. Prihajajoče obdobje zastavlja vprašanja, ki jim doslej ni najti primerov. Vzgoja je ključ do odgovorov nanje. In kakor nam pospešeni tempo znanosti in tehnike prinaša ugodno priložnost in nevarnost obenem, tako nas oskrbuje z novimi komunikacijskimi sredstvi in novimi vzgojnimi načini, da mu bomo kos.

Polet „Marsa 1“

«MARS 1», to je avtomatska vesoljska ladja, ki so jo v Sovjetski zvezi izstrelili preteklega novembra je bila pretekli teden oddaljena okrog 99.000.000 km od Zemlje. Kljub tako veliki oddaljenosti pa v Sovjetski zvezi še vedno sprejemajo poročila, ki prihajajo iz nje. Pred nekaj dnevi je direktor moskovskega astronomskega inštituta Martinov med drugim poudaril tudi sledeče:

«Polet »Marsa 1« je ne le znanstvenega, marveč tudi praktičnega pomena za bodoča potovanja na Mars. Signali s postaje so odkrili številna zanimiva dejstva, med njimi tudi podatek, da se je po velikem oddaljevanju postaje od Zemlje zmanjšalo trčenje z mikrometeoriti, v čem sovjetski znanstveniki vidijo dokaz, da je okrog našega planeta oblak delcev prahu. Ugotovili so tudi, da se je po poletih prvih sovjetskih satelitov intenzivnost vesoljskega žarčenja povečala od 50 do 70% ter da se z oddaljenostjo od Zemlje bolj in bolj večja. Ta presenetljiv pojav spravlja sovjetski znanstveniki v zvezo s tem, da Sonce zdaj miruje, medtem ko je bilo ob prejšnjih izstrelitvah zelo aktivno».

Kultura

SLOVENSKO GLEDALISCE v Trstu se je predstavilo s kitajsko pravljico igrano v štirih dejanjih «Krog s kredom». Igro je pravzaprav Klabund predelal po kitajskem izvorniku.

To je resnično pravljica igra; polna nežnosti, otroške iskrenosti, poetičnosti in vedrega zaupanja v zmago dobrote. Vanjo je vpleten tudi socialni motiv, a razplet in zaključek igre nas prepričuje ta o tem, da avtor ni menil dati temu posebnega poudarka. Igra ostane pravljica in v tem je vsa njena lepota. Človek, ko se vrača s predstave, občuti, da je postal boljši, ker je dve uri zaživel v dotiku z globoko človeškimi, iskrenimi čustvi.

Izvajavci igre so nas prepričali o svojih umetniških sposobnostih. Vsak se je po svojem občutilju in temperamentu spojil s celotnim dogajanjem. Pohvaliti moramo prav vse: Miro Sarđoćev, Leli Nakrstov, Miho Baloha, Edvarda Martinuzziya, Staneta Starešinića, Staneta Rastresena, Zlato Rodoškovo, Rada Nakrsta, Modesta Sancina, Mirando Caharija, Silvija Kobala Josipa Fišerja, Jožka Lukeža, Danila Turka in Dušana Jazbeca.

Preprosta in okusna je bila inscenacija Vladimirja Rijavca. Kostume je narisala Mija Jarčeva. Lepa je bila glasbena spremljava Vilka Ukmarja.

Igro je skrbno režiral Adrijan Rustja. Poudarjena je skrb za oris kitajskega miljeja in atmosfere. Občutili smo le pomanjkanje celotne zaokroženosti dela, zaradi česar ima individualna igra vsakega posameznika premoč nad notnim stilom igre.



DRAMSKA REVIIJA V STORAH - Od 11. do 13. aprila bo v Storah (Slovenija) dramska revija, na kateri bodo sodelovale najboljše dramske družine iz celjskega okraja in amatersko gledališče «S. Klavora» iz Maribora. Omembe vredno je dejstvo, da se bodo vse omenjene dramske družine postavile z zahtevnejšimi deli.

LUŽISKOSRBSKA UMETNOST V KOSTANJEVICI - V Domu kulture v Kostanjevici na Krki razstavlja svoja dela lužiskosrbski slikar Merčin Nowak-Njehorniski. Ta slikar je že pred časom razstavljal svoja dela tudi v Ljubljani.

Domovina Lužiskih Srbov je v Vzhodni Nemčiji. Lužiskosrbski narod je najmanjši slovanski narod. Nemci so ga dolga stoletja zatirali, a ni jim uspelo, da bi ga zatrli. Danes se to narod svobodno in nemoteno razvija v okviru Nemške demokratične republike.

PISANI SVET

Jugoslovanski sindikalisti na obisku v SZ

DELEGACIJA JUGOSLOVANSKIH SINDIKATOV je na povabilo Vsezveznega sveta sindikatov ZSSR odpotovala v Moskvo.

Med dvotedenskim bivanjem v Sovjetski zvezi bodo jugoslovanski sindikalisti obiskali vrsto podjetij in ustanov v Moskvi, Irkutsku, Volgogradu in Kijevu ter se podrobneje seznanili s sovjetsko gospodarsko izgradnjo in z delom sovjetskih sindikatov. Predvideni so tudi važni razgovori z najvišjimi sindikalnimi voditelji ZSSR.

Jugoslovansko sindikalno delegacijo vodi predsednik centralnega sveta sindikatov Vukmanovič.

Revizija programa o ameriški pomoči

KOMISIJA ZA REVIZIJO PROGRAMA pomoči ZDA tujini je predlagala, naj se sedanji program zmanjša za 500.000.000 dolarjev in naj se zmanjševanje pomoči nadaljuje tudi naslednja tri leta. V poročilu komisije, ki ji je predsedoval general Clay, bivši posebni Kennedyjev poslanik v Berlinu, je priporočila, naj se vojaška in ekonomska pomoč nekaterim državam

zmanjša ali popolnoma ukine.

V poročilu pa je tudi poudarjeno, da je program pomoči tujini «zelo pomemben za varnost Združenih držav Amerike in potreben za ohranitev stabilnosti v svetu».

V poročilu komisija zahteva naj ZDA ukinejo največji del vojaške pomoči državam jugovzhodne in zahodne Azije, ki niso zaveznice ZDA.

Glede Afrike poročilo priporoča, naj ZDA takoj, ko izpolnijo obveznosti do Nigerije, Tanganjike in Tunizije še naprej sodelujejo v programih multilateralne pomoči tem državam skupaj z državami zahodne Evrope.

Za severno in severovzhodno Afriko je predvideno, da se nadaljuje ameriška pomoč v obliki kmetijskih presežkov in financiranja posebnih načrtov za razvoj.

Kar zadeva Latinsko Ameriko, poročilo priporoča, naj ZDA «osredotočijo večino svoje pomoči na države, ki izvajajo listino, podpisano v Punta del Este leta 1961».

Poročilo dalje pravi, da niti eni evropski državi ni potrebna več vojaška in ekonomska pomoč, izvenšči Grčiji in Turčiji, vendar pod pogojem, da bodo sedanje obveznosti izpolnjene.

Komisija sodi, da je v številnih primerih višina ekonomske in vojaške pomoči ZDA v zameno za vojaške baze pretirana in zato predlaga naj storijo vse, da se zmanjša pomoč tem državam, zlasti pa Španiji in Portugalski, katerima dajejo ZDA več, kot znaša ustrezno nadomestilo.

Na koncu komisija izraža mnenje, da «breme pomoči neupravičeno pada na ZDA» in da industrializirane države zahodne Evrope morejo in morajo storiti več».

RAZPIS MLADINSKEGA RISARSKEGA NATEČAJA

1.) Pedagoški odsek sindikata slovenske šole v Trstu razpisuje Mladinski risarski natečaj za učence in dijake tržaškega ozemlja.

2.) Sodelujejo lahko vsi učenci in dijaki slovenskih osnovnih in srednjih šol od 6. do 14. leta.

3.) Poleg natečaja prireja Pedagoški odsek tudi razstavo sprejetih risb, plastičnih izdelkov in slik.

4.) Učenci se lahko poslužujejo katere koli tehnike.

5.) Velikost risbe ne sme biti manjša od 20 x 30 cm in ne večja od 35 x 50 cm.

6.) Risbe morajo biti proste in brez okvirja.

7.) Risbe sprejemajo do 10. maja t.l. na sedežu SSS v ulici F. Filzi 8.

8.) Učenec naj na hrbtni strani vsake risbe navede svoje ime in priimek, starost, razred, ime šole ter ime in priimek svojega učitelja ali profesorja.

9.) Dela bo pregledala in izbrala komisija, ki ji bo predsedoval slikar Lojze Spacal.

10. Risbe, ki jih bo komisija ocenila za najboljše, bodo nagrajene s knjigami in publikacijami.

Odbor



Tako izbirajo naslednika za Adenauerja... Kot je znano bi moral stari Adenauer v kratkem zapustiti mesto kanclerja Zahodne Nemčije. V zvezi z njegovim nasledstvom je nastalo v Bonnu veliko preklanja. Povsem razumljivo... (Karikatura je povzeta iz lista «Wochenspost»)

Volimo proti asimilacijski politiki Krščanske demokracije in njenih zaveznikov, za svobodni razvoj slovenske narodne manjšine!

Slovenski manjšini v Italiji mora biti zagotovljen nemoten razvoj

Borba za narodnostne pravice manjšin v Italiji se vključuje kot temeljno vprašanje v splošno delovanje za demokratičen in socialističen razvoj države. Na temelju tega načela je KPI od svojega nastanka dalje v vseh pogojih izvajala dosledno politiko za slovensko manjšino in je konkretno delovala za enotnost ljudskih množic ter za enotnost med Italijani in Slovenci v Julijski krajini, v borbi proti fašizmu in proti njegovemu zaslužnevalnemu režimu in uničevanju slovenske skupnosti.

V okviru te borbe KPI postavlja tudi naslednje specifične cilje:

- zagotovitev popolne enakopravnosti Italijanov in Slovencev na vseh področjih gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja;
- zagotovitev enakopravnosti slovenskega jezika v krajih, kjer prebivajo Slovenci, zagotovitev pravice do uporabe slovenskega jezika v državnih, in upravnih uradih ter na sodiščih, zagotovitev dvojezičnih dokumentov, listin in javnih objav;
- zagotovitev vsestranskega razvoja slovenske šole in odpravo sleherne diskriminacije;
- prepoved raznarodovanja slovenskih krajev ter vrnitev prvotne oblike priimkom, ki so bili za časa fašizma nasilno popačeni;
- prepoved kakršne koli oblike netenja šovinistične mržnje, bodisi s strani posameznikov, bodisi s strani raznih organizacij.

(Iz resolucije vodstva KPI
z dne 24. maja 1961)

Volivna zborovanja KPI na Tržaškem



PETEK, 29. marca:

BARKOVLJE (pri Rumeni hiši) ob 20. uri; SKEDENJ (pri baru «Sport» ob 20. uri; na trgu OBERDAN ob 18. uri.

SOBOTA, 30. marca:

CEROVLJE ob 19. uri; PRAPROT ob 19. uri; ZGONIK ob 19,30; SEMPOLAJ ob 20. uri.

NEDELJA, 31. marca:

OPCINE (pred pošto) ob 11. uri; SV. IVAN (trg Globerti) ob 11. uri; NABREZINA ob 11. uri; SV. JAKOB (trg Giullani) ob 11. uri; GABROVEC ob 16. uri; PROSEK ob 18,30; LONJER ob 18. uri.

TOREK, 2. aprila:

SAMATORCA (nabrežinska občina) ob 19,30; UL. COSTALUNGA v Trstu (pri nekdanji gostilni «Sorda») ob 20. uri.

**Prihodnja številka
„DELA“
bo izšla v torek**

Iz resolucije slovenskih komunistov goriške pokrajine

- 1) KPI se v nadaljevanju internacionalistične tradicije bori danes kot se je borila včeraj za svobodni razvoj slovenske manjšine kot narodne skupnosti v okviru demokratične italijanske države in proti politiki asimilacije manjšine same, ki jo vodi KD z njenimi zavezniki.
- 2) KPI se bori, da se uveljavi prispevek žrtev in krvi, ki ga je dal slovenski narod skupno z italijanskim narodom in ostalimi narodi Evrope za osvoboditev izpod naci-fašističnega jarma in za ustanovitev demokratičnega režima v Italiji v okviru republiške ustave. V naši pokrajini se zato KPI bori za priznanje odporniškega gibanja, proti politiki KD, ki podpira revanšistične težnje in reakcionarne sile. Posledica politike KD je porast glasov MSI tako v Gorici kot v Trstu in še posebej pri mladi generaciji.
- 3) KPI podpira najtesnejše sodelovanje med slovenskimi in italijanskimi delavci v borbi za socialno in politično obnovo Italije. KPI je prepričana, da vsi sloji slovenskega prebivalstva morejo in morajo biti vedno prisotni v vseh borbah za reševanje splošnih problemov.
- 4) KPI se bori tudi v okviru mednarodnih odnosov, za politiko prijateljstva med Italijo in socialistično Jugoslavijo, za okrepitev ekonomskih in kulturnih izmenjav, za razširitev obmejnih stikov. KPI, zavedajoč se, da mora vsaka manjšina imeti kulturne vezi z matičnim narodom, se bori za čim boljše in širše stike med manjšino in slovenskim narodom.
- 5) KPI podčrtuje zahtevo po tesni enotnosti vseh demokratičnih sil v obrambi narodnih interesov Slovencev v priznanju, da pridobitev teh pravic pomeni uveljavljanje demokratične države na podlagi ustave. Za doseg tega cilja je potrebna enotnost vseh Slovencev, iznad političnega prepričanja posameznikov in iznad vsakega antikomunističnega predodkna. KPI pa si obenem pridržuje pravico kritike do ostalih političnih sil, ki združujejo Slovence, do poglobitnih problemov, od rešitve katerih je odvisna bodočnost demokracije v državi in tudi bodočnost slovenske manjšine.

SLOVENSKI KOMUNISTI SE OBRAČAJO DO DELAVCEV IN SLOVENSKEGA PREBIVAVSTVA S POZIVOM, DA 28. APRILA, KO SE BODO VRŠILE DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE, ODDAJO SVOJ GLAS KANDIDATOM KPI, KI JE EDINA STRANKA, KI ZAGOTAVLJA IZVOLITEV SLOVENSKEGA POSLANCA, KOT SE JE TO ZGODILO ŽE 1924. LETA Z ZNANIM BORCEM SLOVENSKEGA NARODA JOŽETOM SREBRNICEM.

Zakaj bomo volili KPI

V zadnjih številkah našega tednika je bilo mnogo napisanega o možnostih, ki jih ima KPI, da zagotovi slovenskemu kandidatu izvolitev. Se dve listi nastopata s slovenskimi kandidati: PSI in Slovenska skupna lista. PSI kandidira inž. Pečenka, ki ne bo izvoljen, ker tržaški socialisti nimajo nobene možnosti, da bi poslali svojega zastopnika v poslansko zbornico. Na Slovenski skupni listi nastopajo štirje Slovenci. Da nihče izmed njih ne more biti izvoljen je jasno, če pomislimo na pičlo število glasov, ki jih je ta lista dobila na jesenskih upravnih volitvah. Ko pa se njeni zagovorniki v Katoliškem glasu vprašajo: «Ali je možno, da bi bil

kakšen naš kandidat izvoljen?» se sučejo kakor mačka okrog vrele kaše, ne da bi jasno odgovorili. Namesto odgovora najdemo takole pleteničenje: «Naš cilj mora biti, da se res vsi združimo in si izvolimo lastne predstavnike od občin do parlamenta. Vsi demokratični Slovenci moramo biti vedno skupaj. Svojih sil ne smemo razpršiti na neslovenske stranke.» To ne samo, da ni odgovor na vprašanje, ki so si ga sami postavili, ampak je besedičenje, ki pomeni neiskreno prikazovanje politične resničnosti. Če si ogledamo stvar nekoliko globlje, nam zvenijo smešno besede: «Svojih sil ne smemo razpršiti na neslovenske stranke». Morda

si res kdo želi, da bi Slovenci živitarili čisto osamljeni ali da bi se naravno asimilirali. Ti ljudje pozabljajo na našo preteklost. Omenili bi lahko besede prof. Borisa Pahorja na kulturnem večeru v prosvetnem domu na Opčinah za proslavo 8. marca: «Nihče in nikjer ne bi vzdržal toliko stoletij!...» (mimogrede povedano, neki pisunček je črnil, da smo se na proslavah mednarodnega praznika žena v neslovenskem jeziku zabavali). Dalje, naj taki časnikarji ne pozabijo, da je večina Slovencev že izbrala levico, predvsem KPI. To je razvidno iz vseh dosedanjih volilnih izidov. Tako bo prav gotovo storila tudi tokrat.

Glas za KPI je glas proti raznarodovalni politiki, je glas v obrambo pravic naše narodne manjšine, je glas za gospodarski, socialni in kulturni napredek v demokratični republiki, temelji na protifašistični ustavi, je glas za socializem! Zato glasujemo za KPI in dajmo preference kandidatom, ki bodo gotovo izvoljeni!